

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Nová úprava dle 5. AML směrnice

Marek Bočánek

107940@law.muni.cz

- Novela směrnice 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES („4. AML směrnice“)
- přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU („5. AML směrnice“) s povinnou transpozicí do 10. ledna 2020

- 2 základní předpisy:
- Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů („**AML zákon**“)
- Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony související s těmito zákony a zákonem o evidenci skutečných majitelů (dále jen „**Novela AML zákona**“)

Změny přicházející s 5. AML směrnicí

- Zvýšení transparentnosti (skuteční majitelé - evidence, oznamování)
- Rozšíření úpravy identifikace povinnými osobami (zesílená, zjednodušená)
- Virtuální měny - definice (dopady i na směnárný virtuálních měn - povinnost registrace)
- Zpřísnění pokut

Rozšíření okruhu povinných osob - §2 AML zákona

- Auditoři
- Daňoví poradci
- Osoby oprávněné skladovat kulturní památky či hodnoty
- Osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou (např. směnární kryptoměn)
- Svěření správci
- Realitní makléři - při zprostředkování pronájmu nemovitostí
- Osoby spravující majetek způsobem srovnatelným s obhospodařováním IF dle §15 zák. Č. 240/2013 Sb.

Povinnosti povinných osob dle AML zákona

- Povinnost identifikovat klienta - tzv. KYC proces
- Archivace údajů o klientovi
- Oznamování podezřelých obchodů
- Odklad splnění příkazu klienta
- Implementace systémů vnitřních zásad
- Informační povinnost
- Školení zaměstnanců
- Hodnocení rizik (úplně nová povinnost) - §21a(10)

Identifikace a kontrola klienta - §7 až §15 AML zákona

- Povinnost když hodnota překročí 1000 EUR (§7/1)

- Povinnost také jedná-li se o:
 - a) podezřelý obchod
 - b) vznik obchodního vztahu (nový klient)
 - c) Smlouva o úschově nebo nájmu bezp. Schránky
 - d) Nákup nebo přijetí kult. památek apod.
 - e) Výplata zůstatku zrušeného vkladu z vkladní knížky na doručitele

- Životní pojištění, nejpozději u výplaty

Identifikace klienta - §8 AML zákona

- Fyzické osoby - průkaz totožnosti, zda je PEP (politicky exponovaná osoba), při první identifikaci musí být osoba přítomná (nebo zmocněnec, zákonný zástupce, opatrovník)
- Plná moc - zmocněnec
- Zákonné zastoupení - zákonný zástupce, opatrovník
- Právnícká osoba - jednající osobu

Identifikace klienta elektronicky/na dálku - §11 odst. 8 AML zákona

- Novinka v AML zákoně - bez fyzické přítomnosti
- Za podmínky sdělení veškerých identifikačních údajů, ověří se totožnost u adekvátní služby, vyjadřující důvěru (v současnosti např. služby Jumio, Trulioo, příp. videopřenos atd.) a povinná osoba nemá pochybnosti o skutečné totožnosti klienta

Kontrola klienta - §9 AML zákona

- Zjišťování účelu obchodu nebo obchodního vztahu, vlastnické a řídicí struktury klienta + jeho skutečného majitele, průběžné sledování (ongoing monitoring - dle rizikového profilu klienta), zdroj peněz, původ majetku PEP
- Realizuje se u transakcí o hodnotě 15000 EUR a výše, u PEP, osob z vysoce rizikových zemí, u gamblingu o hodnotě 2000 EUR, u hotovosti nad 10000 EUR
- Klient povinen poskytnout

Zjednodušená identifikace a kontrola klienta - §13 AML zákona

- Souvislost s hodnocením rizik dle §21a AML zákona
- Je-li kvalifikovaný klient, obchodní vztah, produkt, obchod jako níže rizikový z hlediska zneužití pro legalizaci výnosů z trestně činnosti nebo financování terorismu („AML/CFT“) - může docházet k jeho zjednodušené identifikaci a kontrole.
- Ověří se splnění podmínek, identifikační údaje klienta (zaznamenají se) a posoudí se, jestli klient, obchod, produkt nepředstavují zvýšené AML/CFT riziko.

Výjimky z identifikace a kontroly klienta

- Lokální převod elektronickými penězi do 500 EUR
- Lokální transakce el. penězi, které lze dobíjet, a zároveň nejvyšší uchovávaná částka do 250 EUR měsíčně.
- Služby přes veřejné mobilní telefonní sítě, nepřesáhne-li transakce 250 EUR a za rok nepřesáhnou platby 2500 EUR zároveň.

Neuskutečnění obchodu

- Když klient odmítne provést identifikaci nebo kontrolu.
- Nedoloží plnou moc.
- Neposkytne součinnost dle §9 AML zákona.
- PEP - není-li znám původ majetku.

Uchovávání informací

- 10 let od uskutečnění obchodu nebo ukončení obchodního vztahu s klientem
- Uchovávají se:
 - a) Identifikační údaje
 - b) Kopie dokladů k identifikaci
 - c) Údaje o osobě provádějící první identifikaci klienta a datum
 - d) Kopie dokumentů dle §9 (kontrola)
 - e) Dokumenty k výjimce z id. a kontroly klienta
 - f) Plnou moc nebo č. jednacích rozhodnutí soudu o jmenování opatrovníka

Podezřelý obchod

- Nahlásit FAÚ do max 5 kalendářních dnů ode dne zjištění
- Uvede se:
 - a) identifikační údaje (i dalších účastníků obchodu)
 - b) Podstatné okolnosti obchodu (např. deklarovaný účel)
 - c) Jakékoliv další užitečné informace

Podezřelý obchod - odklad splnění

- Mohlo by-li dojít k zmaření nebo ztížení zajištění výnosu z trestné činnosti nebo prostředků určených k financování terorismu - realizace nejdříve 24 hodin po oznámení FAÚ + zajištění proti manipulaci s takovým majetkem.
- Mohlo-li by takové odložení zmařit nebo ohrozit šetření podezřelého obchodu - realizuje se a zároveň se informuje FAÚ.
- FAÚ má právo požádat o prodloužení odkladu o 2 dny, příp. až o 3 dny, kdy se zajistí i majetek.

Hodnocení rizik - §21a AML zákona

- Nově zavedeno 5. AML směrnicí
- Tzv. risk assessment - doporučení Financial Action Task Force (FATF)
- Povinná osoba si vede vlastní interní hodnocení rizik - chybí celoevropský přístup, zatím se zakládá pouze na celostátním hodnocení rizik.

Hodnocení rizik - §21a AML zákona

- Povinné osoby jsou povinné si vyhotovit písemný systém vnitřních zásad (SVZ).
- Hodnocení rizik se zasílá FAÚ nebo ČNB.
- Zahrnuje rizikovou kategorizaci :
 - a) klientů
 - b) produktů a příslušných služeb
 - c) Další znaky, u kterých vzniká podezření.

Hodnocení rizik - §21a AML zákona

- Rizikové země - zdroj zejména FATF, OECD nebo EU
- FATF: <http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>
- OECD: <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>
- EU: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_781

Hodnocení rizik - §21a AML zákona

- Aplikace opatření
- Ad hoc řešení - vždy nutné rozhodnout, zda uplatnění opatření (kontrola, znaky, odklad atd.) mají vliv na zmírnění rizik AML/CFT.

Kontaktní osoba

- Oznamovací povinnost povinných osob zajišťována přes určenou kontaktní osobu - často compliance officer.
- Zákaz člena statutárního orgánu úvěrové nebo finanční instituce, osoby uzavírající nebo vypořádávající obchody, příp. podílející se na vnitřním auditu.

Zpřísnění pokut

- Zvýšené sankce za porušení povinností plynoucí za AML - do výše 130.000.000 Kč pro finanční a úvěrové instituce
- Např. neoznámení podezřelého obchodu, neodložení realizace příkazu klienta atd.

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

Děkuji za pozornost